פ בְּרֵישָׁא שָׁם בְּגָמָרָא וּבְתָנָא קַמָּא. צ הָרא״ש שָׁם (פ״ד סי׳ ב). ק מָרְדְּכַי (סי׳ תצז) בְּשֵׁם הָרַ״מ.

* שֶׁהֶחֱזִירָם לְצָרְכּוֹ בְּמֵזִיד. * מַאי טַעְמָא, (מז) אֲנוּסִים הֵם. וְכָל זְמַן שֶׁלֹּא הֶחְזִירוֹ פוְהֵם חוּץ לִמְקוֹמָם, אִם הוֹצִיאָן בְּשׁוֹגֵג, (מח) מֻתָּרִים (מ) לְאָכְלָם (מט) וְאָסוּר לְטַלְטְלָם (ט) חוּץ לְאַרְבַּע אַמּוֹת, וְאִם הוֹצִיאָם בְּמֵזִיד, (נ) אָסוּר לְאָכְלָם (נא) צאֲפִלּוּ מִי שֶׁלֹּא הוֹצִיאָם, קוְיֵשׁ מַתִּירִים (נב) לְמִי שֶׁלֹּא הוֹצִיאָם:

תו מִי שֶׁיָּצָא חוּץ לַתְּחוּם שֶׁלֹּא לְדַעַת. וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

א פְּשׁוּט בַּגְּמָרָא עֲרוּבִין מ״א (ע״ב), וְכֵן כָּתַב הָרַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק [כ״ו (כ״ז הט״ו)]. ב הָרא״ש בְּפִסְקָיו שָׁם (פ״ד סי׳ א).

א אמִי שֶׁיָּצָא חוּץ לַתְּחוּם (א) שֶׁלֹּא לְדַעַת, שֶׁאֵין לוֹ אֶלָּא אַרְבַּע אַמּוֹת, וְהַצָּרִךְ לִנְקָבָיו, יָכוֹל לָצֵאת מֵהֶם (ב) עַד שֶׁיִּמְצָא (ג) מָקוֹם צָנוּעַ לְפָנוֹת. (ד) * עַד תְּחוּמוֹ יָכוֹל לִכָּנֵס, וּלְאַחַר שֶׁנִּכְנַס הֲוֵי (ה) כְּאִלּוּ לֹא יָצָא, כֵּיוָן שֶׁנִּכְנַס בִּרְשׁוּת. בֶּאֱבֶל אִם מָצָא מָקוֹם צָנוּעַ קָרֹב, לֹא יִכָּנֵס אֶלָּא יִפָּנֶה שָׁם, (ו) וְיִתְרַחֵק מִמָּקוֹם שֶׁנִּפְנָה (ז) עַד שֶׁיִּכְלֶה הָרֵיחַ, וְשָׁם יֵשׁ

בְּאֵר הֵיטֵב

מָקוֹם אָסוּר לָצֵאת חוּצָה לָהּ, דְּהִפְסִיד תְּחוּמוֹ כֵּיוָן שֶׁיָּצָא לְדַעַת: ט (מ) לְאָכְלָם. אִם יֵשׁ אָדָם שֶׁעָרַב לְאוֹתוֹ צַד אוֹ שֶׁיֵּשׁ עִיר אַחֶרֶת סְמוּכָה לְשָׁם. רַשׁ״י (מא: ד״ה בשוגג), עַיֵּן סוֹף סִימָן תקט״ו (ס״ט): (ע) חוּץ. אֲפִלּוּ הֵם בְּעִיר מֻקָּף חוֹמָה. טַ״ז (סק״א), עַיֵּן שָׁם שֶׁמְּאָרִיךְ:

א עַיֵּן סוֹף סִימָן תקט״ו (ס״ט):

בְּאוּר הֲלָכָה

הָרַשְׁבָּ״א (כט. ד״ה והושיבו) וְסִיָּעְתּוֹ לְהָקֵל אֲפִלּוּ בְּעִיר אַחֶרֶת, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה אבל) עַיֵּן שָׁם, וְאִם כֵּן עַל כָּל פָּנִים בְּהֶחֱזִירוּהוּ לְעִיר שֶׁשִּׁבְתּ בָּהּ, גְּוַדַּאי אֵין לְהַחְמִיר:

ט * שֶׁהֶחֱזִירָם לְצָרְכּוֹ. הַלָּשׁוֹן אֵינוֹ מְדֻיָּק, דְּמִלְּשׁוֹן 'שֶׁהֶחֱזִירָם' מַשְׁמַע דַּאֲפִלּוּ אוֹתוֹ הָאִישׁ שֶׁהֶחֱזִירָם גַּם כֵּן מֻתָּר בָּהֶם, וּמִלְּשׁוֹן 'לְצָרְכּוֹ' מַשְׁמַע דְּמַיְירֵי בְּאַחֵר שֶׁהוֹצִיא וְהֶחֱזִיר לְצָרְכּוֹ, וּבָזֶה דָּוְקָא מֻתָּר דְּעַל כָּל פָּנִים הוּא בְּעַצְמוֹ לֹא עָשָׂה מַעֲשֶׂה בְּאִסּוּר, אֲבָל בְּהוֹצִיא הוּא בְּעַצְמוֹ אָפְשָׁר שֶׁפִּיר דְּעַל כָּל פָּנִים לוֹ בְּעַצְמוֹ אָסוּר. וּבְבֵית יוֹסֵף (ד״ה פירוש) הֵבִיא שְׁנֵי דֵּעוֹת בָּזֶה, וְהַגָּהַת אֲשֵׁרִ״י (פ״ד סי׳ ב) מַחְמִיר בָּזֶה, עַיֵּן שָׁם בְּבֵית יוֹסֵף וְתֹרָאָה דִּלְשׁוֹן הַמְחַבֵּר הוּא מִפֶּשׁ כִּלְשׁוֹן הַגַּהַת אֲשֵׁרִ״י, וְהַלָּשׁוֹן בָּאֱמֶת מְגֻמְגָּם, וּבְאוֹר זָרוֹעַ (ח״ב הל׳ ערובין סי׳ קמב) שִׁמְּמָנִי הָעַתִּיק הַגַּהַת אֲשֵׁרִ״י דְּבָרָיו אֵיתָא 'שֶׁהֶחֱזִירוּהוּ' וְלֹא 'שֶׁהֶחֱזִירָם', וְקַאי עַל אֲחֵרִים שֶׁהֶחֱזִירוּ בִּשְׁבִילוֹ וְרַק בָּזֶה מַתִּירִין אָנוּ, וְאִם כֵּן אֲפָשָׁר דְּכֵן גַּם כַּוָּנַת הַמְחַבֵּר, וְכֵן מַשְׁמַע בִּלְבוּשׁ (ס״ט) וּבְעֵלַת הַשֻּׁלְחָן שָׁפַר (סק״ד) שֶׁפָּרְשׁוּ כֵּן בִּדְבָרֵי הַמְחַבֵּר. אֲכָל הַגְּרִ״א מְפָרֵשׁ דְּהַמּוֹצִיא בְּעַצְמוֹ גַּם כֵּן מֻתָּר, וּכְפִשְׁטוּת הַלָּשׁוֹן 'לְאוֹתוֹ יִשְׂרָאֵל שֶׁהֶחֱזִירָם'. וּלְדִינָא בְּוַדַּאי יֵשׁ לִנְקֹט לְהָקֵל בָּזֶה כְּפָרוּשׁ הַגְּרִ״א, דְּגַם הָרִיטְבָּ״א בְּחִדּוּשָׁיו (מא: ד״ה ודעת מורי) כָּתַב כֵּן בְּשֵׁם רַבּוֹ, וְכֵן מַשְׁמַע בְּחִדּוּשֵׁי הָרַמְבַּ״ן (שם ד״ה והרשב״ץ) וְהָרַשְׁבָּ״א (שם ד״ה אמר רב ספא), וְכֵן פָּסַק הַגְּרַ״ז (ס״ט):

* מַאי טַעְמָא אֲנוּסִים. עַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יד) בְּמַה שֶׁכָּתַב לְתָרֵץ דְּלֹא תִּקְשֵׁי הַפּוֹסְקִים מִשּׁוּם דְּהָתָם אִסְּפָרָא דְּאוֹרַיְיתָא, עַיֵּן שָׁם מַה שֶּׁהֶאֱרִיךְ. וְהִנֵּה בְּמִחַבֵּר קָשֶׁה לוֹמַר כֵּן, שֶׁהֲרֵי מְסַיֵּם גַּם דִּין זֶה לְעִנְיַן הוֹצָאוֹת שַׁבָּת דְּאִסְּפָרָא דְּאוֹרַיְיתָא, אִם לֹא דְּנֵימָא דְּמַיְירֵי בְּכַרְמִלִּית. וּבֶאֱמֶת יֵשׁ עוֹד תֵּרוּצִים לְקֻשְׁיַת מָגֵן אַבְרָהָם בְּשֵׁם הַפּוֹסְקִים, דְּשָׁאנֵי הָכָא שֶׁהֲרֵי הֶחְזִירוּ לִמְקוֹמָם וְאֵינוֹ נֶהֱנֶה בְּמַעֲשֵׂה שַׁבָּת כְּלוּם, עַיֵּן בְּחִדּוּשֵׁי רַמְבַּ״ן (מא: ד״ה הו שאמרו) שֶׁתֵּרֵץ כֵּן, וְיֵשׁ עוֹד תֵּרוּצִים, עַיֵּן בְּרִיטְבָּ״א שָׁם, וְכֵן כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים מֵאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ה) וְחָמַד מֹשֶׁה (סק״א) וְאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק יב) וְנִשְׁמַת אָדָם הִלְכוֹת שַׁבָּת כְּלָל ט׳ (דין יא), עַיֵּן שָׁם שֶׁהֶאֱרִיךְ:

א * שֶׁאִם לֹא יִמְצָא וְכוּ'. צָרִיךְ עִיּוּן אִם בְּשָׁאר רוּחוֹת יָכוֹל לִמְצֹא מָקוֹם צָנוּעַ בְּקִרְבּוּב מָקוֹם וּלְצַד תְּחוּמוֹ צָרִיךְ לְהִתְרַחֵק יוֹתֵר, אִם מַתִּיר לוֹ לִבְרֹר לְצַד תְּחוּמוֹ כְּדֵי שֶׁיִּהְא מַתִּיר לוֹ לִכָּנֵס בְּתוֹךְ תְּחוּמוֹ, וּמִלְּשׁוֹן הָרא״ש (פ״ד סי׳ א) מַשְׁמַע קְצָת דְּמַתִּיר, וְצָרִיךְ עִיּוּן:

* עַד תְּחוּמוֹ יָכוֹל לִכָּנֵס. כָּתַב הַבַּיִת יוֹסֵף דְּלֹא הַלָּוּ אֶלָּא כְּשֶׁנִּכְנַס לְתוֹךְ חָשׁוּב (ג) כְּאִלּוּ בְּתוֹךְ הַתְּחוּמִים וְיָכוֹל לִכָּנֵס, וְכַנַּ״ל בְּרֵישׁ סִימָן ת״ה (ס״א), עַיֵּן שָׁם (משנ״ב סק״ב): (ה) כְּאִלּוּ לֹא יָצָא. וְיֵשׁ לוֹ אַלְפַּיִם לְכָל רוּחַ, וְכַנַּ״ל בְּסִימָן ת״ה סָעִיף ה׳: (ו) וְיִתְרַחֵק מִמְּקוֹם שֶׁנִּפְנָה. דְּזֹהוּ גַּם כֵּן בִּכְלַל כִּבּוּד הַבְּרִיּוֹת: (ז) עַד שֶׁיִּכְלֶה הָרֵיחַ. וְתוּ לֹא, (ג) וַאֲפִלּוּ לְתוֹךְ

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

לְתְחוּם אָסוּר לְמִי שֶׁבָּא בִּשְׁבִילוֹ, (לו) שֶׁאֲנִי הָכָא שֶׁהֶחֱזִירוּ לְמָקוֹם שֶׁשָּׁבְתוּ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת: (מז) אֲנוּסִים הֵם. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, דְּאַף שֶׁהוֹצִיאָן הָאָדָם בְּמֵזִיד, הַפְּרוֹת עַצְמָן אֲנוּסִים הֵם בִּיצִיאָתָן וּבַחֲזִירָתָן וַהֲרֵי הֵן כְּאָדָם שֶׁהוֹצִיאוּהוּ בְּאֹנֶס וְהֶחֱזִירוּהוּ לְעֵיל בְּסָעִיף ה׳, וְכֵן לְעִנְיַן הָתֵּר אֲכִילָה הִתִּירוּ נָמֵי עַל יְדֵי חֲזִירָתָן: (מח) מֻתָּרִין לְאָכְלָם. שָׁם, בֵּין (לז) לָאֲנָשִׁים אֲחֵרִים שֶׁנִּמְצְאִים שָׁם בְּמָקוֹם הַפֵּרוֹת וּבֵין (לט) לְהַמּוֹצִיא בְּעַצְמוֹ: (מט) וְאָסוּר לְטַלְטְלָם חוּץ לְאַרְבַּע אַמּוֹת. וְכַמְבֹאָר לְעֵיל בְּסָעִיף ה׳, גַּבֵּי אָדָם, דַּאֲפִלּוּ יָצָא שֶׁלֹּא לְדַעַת אֵין לוֹ אֶלָּא אַרְבַּע אַמּוֹת: (נ) אָסוּר לְאָכְלָם. אֲבָל לְטַלְטְלָם מֻתָּר (מ) בְּאַרְבַּע אַמּוֹתֵיהֶן. וְכָל זֶה אִם הָיוּ עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה, אֲבָל אִם הֵבִיאָן בְּעִיר הַמֻּקָּפֶת מְחִצּוֹת, אַף עַל גַּב דְּעָבַד אִסּוּרָא, מִכָּל מָקוֹם מֻתָּר לְטַלְטְלָן בְּכָל הָעִיר כֻּלָּהּ, בֵּין שֶׁהוֹצִיאָן שׁוֹגֵג (מפ) בֵּין שֶׁהוֹצִיאָן מֵזִיד: (נא) אֲפִלּוּ מִי שֶׁלֹּא הוֹצִיאָם. וְאַף עַל גַּב דְּפֵרוֹת שֶׁהֵבִיא עַכּוּ״ם מִחוּץ לַתְּחוּם אֵינוֹ אָסוּר רַק לְמִי שֶׁהוּבְאוּ בִּשְׁבִילוֹ, (מג) הָכָא כֵּיוָן דְּאִתְעֲבִיד אִסּוּרָא עַל יְדֵי יִשְׂרָאֵל חֲמִיר טְפֵי: (נב) לְמִי שֶׁלֹּא הוֹצִיאָם. וְדַוְקָא אִם לֹא הוֹצִיאוּ בִּשְׁבִילוֹ, (מג) דְּאִי לָאו הָכִי גַּם לְזֶה אָסוּר. וּלְדִינָא קַיְמָא לַן כְּדַעַת רִאשׁוֹנָה, דַּאֲפִלּוּ לְמִי שֶׁלֹּא הוֹצִיאוּ בִּשְׁבִילוֹ גַּם כֵּן אָסוּר לֶאֱכֹל, דְּהִיא דַּעַת רֹב הַפּוֹסְקִים [אַלְיָה רַבָּה (ס״ק טז)]:

א (א) שֶׁלֹּא לְדַעַת. עַיֵּן לְקַמִּיהּ: (ב) עַד שֶׁיִּמְצָא מָקוֹם צָנוּעַ. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, מָקוֹם (פ) שֶׁאֵין בְּנֵי אָדָם מְצוּיִים, מִפְּנֵי שֶׁגְּדוֹל כְּבוֹד הַבְּרִיּוֹת. וְעַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן ג׳ (ס״ח) דַּאֲחוֹרֵי הַגָּדֵר חָשִׁיב מָקוֹם צָנוּעַ, וּבְשָׁדֶה עַד שֶׁאֵין חֲבֵרוֹ יָכוֹל לִרְאוֹתוֹ. כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים בְּשֵׁם רַאֲבַ״ן, דְּיָכוֹל לָלֶכֶת עַד בֵּית הַיְהוּדִים לִפָּנוֹת, וְהֵינוּ אַף אִם יִמְצָא מָקוֹם צָנוּעַ מִקֹּדֶם אֶלָּא שֶׁהוּא סָמוּךְ לְבָתֵּי עַכּוּ״ם, מִכָּל מָקוֹם יָכוֹל לְהִתְרַחֵק עַד בָּתֵּי הַיְהוּדִים, שֶׁמָּא הָעַכּוּ״ם יַכּוּהוּ אוֹ יַפְחִידוּהוּ: (ג) וְעֵצָה טוֹבָה וְכוּ'. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, שֶׁאִם יָכוֹל לְחַפֵּשׂ מָקוֹם צָנוּעַ בְּשָׁאָר רוּחוֹת, טוֹב לוֹ יוֹתֵר לְבַקֵּשׁ מָקוֹם צָנוּעַ לְצַד מָקוֹם שֶׁיָּצָא מִשָּׁם: (ד) עַד תְּחוּמוֹ. וְאִם מָצָא בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁל הַתְּחוּם, חָשׁוּב (נ) כְּאִלּוּ בְּתוֹךְ הַתְּחוּם וְיָכוֹל לִכָּנֵס, וְכַנַּ״ל בְּרֵישׁ סִימָן ת״ה (ס״א), עַיֵּן שָׁם (משנ״ב סק״ב): (ה) כְּאִלּוּ לֹא יָצָא. וְיֵשׁ לוֹ אַלְפַּיִם לְכָל רוּחַ, וְכַנַּ״ל בְּסִימָן ת״ה סָעִיף ה׳: (ו) וְיִתְרַחֵק מִמְּקוֹם שֶׁנִּפְנָה. דְּזֹהוּ גַּם כֵּן בִּכְלַל כִּבּוּד הַבְּרִיּוֹת: (ז) עַד שֶׁיִּכְלֶה הָרֵיחַ. וְתוּ לֹא, (ג) וַאֲפִלּוּ לְתוֹךְ

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(לה) תּוֹסְפוֹת (מא: ד״ה לא): (לו) כְּגוֹן שֶׁיֵּשׁ עִיר אַחֶרֶת סְמוּכָה לְשָׁם, אוֹ אָדָם שֶׁעָרַב לְאוֹתוֹ צַד. רַשׁ״י (שם ד״ה בשוגג), וְהָעַתִּיקוֹ מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק טו): (לז) כֵּן כָּתַב הָרִיטְבָּ״א בְּחִדּוּשָׁיו (מא: ד״ה אמר רב ספא), וְגַם דַּעַת רַשׁ״י (שם ד״ה אנוסים) כֵּן. וּמַה שֶּׁהַצָּרִךְ (בד״ה בשוגג) לְאַשְׁפּוּחֵי בְּאָדָם שֶׁעָרַב וְכַנַּ״ל, הֵינוּ מְשׁוּם דְּבָשַׁ״ס קָאָמַר 'בְּשׁוֹגֵג יָאֱכְלוּ' וְלֹא קָאָמַר 'יֹאכַל', אֶלְמָא דְּאַפֵּלּוּ נָמֵי קָאֵי, וְהַקְשָׁה לְרַשׁ״י דְּאֵיךְ יָבוֹאוּ חִדּוּשׁ לְתַחוּם, וְעַל זֶה כָּתַב כְּגוֹן שֶׁעָרְבוּ אוֹ שֶׁיֵּשׁ עִיר וְכוּ', אֲבָל גַּם הוּא מוֹדֶה דְּגַם הַמּוֹצִיא בְּעַצְמוֹ מַתִּיר לֶאֱכֹל שָׁם כֵּיוָן דְּלֹא עָבַד אִסּוּרָא בְּמֵזִיד, וְהַבְּרַיְיתָא גּוֹפָא נָקֵט לְשׁוֹן זֶה מִשּׁוּם סִיָּפָא דְּמֵזִיד לֹא יֹאכַל אָדָם. וְכֵן מֻצָּאתִי לְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (ס״ק יח) שֶׁכָּתַב כֵּן בְּכַוָּנַת רַשׁ״י, וְכֵן דַּיְיקּ מִלְּשׁוֹן הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ גּוֹפָא דְּמַיְירֵי אֲפִלּוּ בְּמוֹצִיא עַצְמוֹ מִדְּמֻסָּיָם 'וְאִם הוֹצִיאָם בְּמֵזִיד וְכוּ', אֲפִלּוּ מִי שֶׁלֹּא', וְכוּ', אֶלְמָא דְּבִרְשִׁיעָא מֻתָּר גַּם לְהַמּוֹצִיאָן בְּעַצְמוֹ, וְזֶהוּ דְּלֹא כְּמַהֲרַשְׁ״א (מא: ד״ה בפרש״י), וּמְבִיאוֹ בְּמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל (ס״ק טו), וְגַם מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק טו) אָפְשָׁר לוֹמַר דְּסוֹבֵר כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ: (מ) וּמִקְצָה לֹא הָוֵי אַף דְּאָסוּר לְהַחְמִיר כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה אבל), עַיֵּן שָׁם: (מא) אַרְבַּע אַמּוֹת. עַיֵּן לְקַמִּיהּ: (מב) אִם הוֹצִיאָן בְּשׁוֹגֵג. וְכוּלְּהוּ לָקְטָן עַד אוֹ שֶׁיֵּשׁ עִיר אַחֶרֶת סְמוּכָה לְשָׁם. רַשׁ״י (מא: ד״ה בשוגג), עַיֵּן סוֹף סִימָן תקט״ו (ס״ט): (מג) חוּץ. אֲפִלּוּ הֵם בְּעִיר מֻקָּף חוֹמָה. טַ״ז (סק״א), עַיֵּן שָׁם שֶׁמְּאָרִיךְ: (מד) אֲפִלּוּ מִי שֶׁלֹּא הוֹצִיאָם. וְאַף עַל גַּב דְּפֵרוֹת שֶׁהֵבִיא עַכּוּ״ם מִחוּץ לַתְּחוּם אֵינוֹ אָסוּר רַק לְמִי שֶׁהוּבְאוּ בִּשְׁבִילוֹ, (מג) הָכָא כֵּיוָן דְּאִתְעֲבִיד אִסּוּרָא עַל יְדֵי יִשְׂרָאֵל חֲמִיר טְפֵי: (מה) לְמִי שֶׁלֹּא הוֹצִיאָם. וְדַוְקָא אִם לֹא הוֹצִיאוּ בִּשְׁבִילוֹ, (מג) דְּאִי לָאו הָכִי גַּם לְזֶה אָסוּר. וּלְדִינָא קַיְמָא לַן כְּדַעַת רִאשׁוֹנָה, דַּאֲפִלּוּ לְמִי שֶׁלֹּא הוֹצִיאוּ בִּשְׁבִילוֹ גַּם כֵּן אָסוּר לֶאֱכֹל, דְּהִיא דַּעַת רֹב הַפּוֹסְקִים [אַלְיָה רַבָּה (ס״ק טז)]: (מו) וְאִם גַּם בְּמִקּוֹמוֹ הָיָה מָקוֹם צָנוּעַ מִבְּנֵי אָדָם, בְּוַדַּאי אֵין לוֹ לְהִתְרַחֵק מִשָּׁם, אֶלָּא יִפָּנֶה שָׁם וְאַחַר כָּךְ יִתְרַחֵק עַד מָקוֹם שֶׁיִּכְלֶה הָרֵיחַ, וּכְדִלְקַמִּיהּ: (ז) תּוֹסֶפֶת שַׁבָּת (סק״ב): (ח) פְּשׁוּט לִקְבֹרֶת הַמְחַבֵּר הַנּוֹבֵעַ מֵהָרא״ש (פ״ד סי׳ א), דְּאַרְבַּע אַמּוֹתָיו אֵין לָהֶם שׁוּם יִתְרוֹן אַחַר שֶׁיָּצָא מִשָּׁם:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

לוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת. וְאִם נִתְרַחֵק מֵהֶרְיחַ וְנִכְנַס בִּתְחוּמוֹ, כְּאִלּוּ לֹא יָצָא. וְאִם יָצָא לְדַעַת, (ח) אֵין לוֹ
(ג) תַּקָּנָה. זֶה שֶׁאָמַרְנוּ בְּהֶצְרֵךְ לִנְקָבָיו, ג יֵשׁ אוֹמְרִים אֲפִלּוּ לְקָטָנִים, ד וְיֵשׁ אוֹמְרִים אֲפִלּוּ לִגְדוֹלִים: (ט) דַּוְקָא לִגְדוֹלִים:

תז מִי הֵם שֶׁיּוֹכוֹלִין לֵילֵךְ חוּץ לַתְּחוּם. וּבוֹ ג׳ סְעִיפִים:

א א מִי שֶׁיָּצָא חוּץ לַתְּחוּם בִּרְשׁוּת, כְּגוֹן חֲכָמָה הַבָּאָה לִילֵד (א) וְכֵיוֹצֵא בָּזֶה, יֵשׁ לָהּ אַלְפַּיִם אַמָּה
(ב) לְכָל רוּחַ (ג) בְּאוֹתוֹ מָקוֹם שֶׁהִגִּיעַ לוֹ, וְאִם הִגִּיעַ לָעִיר, (ד) הֲרֵי הוּא כְּאַנְשֵׁי הָעִיר וְיֵשׁ לוֹ אַלְפַּיִם
לְכָל רוּחַ חוּץ לָעִיר (ה) (עַיֵּן לְעֵיל סוֹף סִימָן רמ״ח (ס״ד)): ב הָיָה יוֹצֵא בְּרִשׁוּת וְהוּא הוֹלֵךְ בַּדֶּרֶךְ,
וְאָמְרוּ לוֹ כְּבָר נַעֲשֵׂית הַמִּצְוָה שֶׁיָּצָאתָ לַעֲשׂוֹת, יֵשׁ לוֹ (ו) מִמְּקוֹמוֹ אַלְפַּיִם אַמָּה לְכָל רוּחַ. וְאִם הָיָה
מִקְצַת הַתְּחוּם שֶׁיָּצָא מִמֶּנּוּ בִּרְשׁוּת מֻכְלָע בְּתוֹךְ אַלְפַּיִם אַמָּה שֶׁיֵּשׁ לוֹ מִמְּקוֹמוֹ, הֲרֵי זֶה חוֹזֵר לְמְקוֹמוֹ
(ז) וּכְאִלּוּ לֹא יָצָא: ג ג כָּל הַיּוֹצְאִים לְהַצִּיל נְפָשׁוֹת מִיַּד עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים אוֹ מִן הַנָּהָר אוֹ מִן הַמַּפֹּלֶת,
יֵשׁ לָהֶם אַלְפַּיִם אַמָּה לְכָל רוּחַ מִמָּקוֹם שֶׁהִצִּילוּ בּוֹ. וְאִם הָיְתָה (ח) יַד הָעַכּוּ״ם תַּקִּיפָה וְהָיוּ מְפַחֲדִים
לְשָׁבוֹת בַּמָּקוֹם שֶׁהִצִּילוּ, הֲרֵי אֵלּוּ (ט) חוֹזְרִים בְּשַׁבָּת לִמְקוֹמָם (י) וּבִכְלֵי זַיִן:

א מִדִּבְרֵי רַמְב״ם בְּפֶרֶק כ״ו מֵהִלְכוֹת שַׁבָּת (הט״ו) מִמַּשְׁנָה דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה כ״ג (ע״ב), וְהוּבְאָה בְּעֲרוּבִין מ״ה (ע״א).
ב מִשְּׁנָה עֲרוּבִין מ״ד (ע״ב), וּכְאוֹקִימְתָּא דְּרַב שִׁימִי. ג שָׁם בְּמַשְׁנָה (כג:), וּכְהַנִי תְּרֵי אוֹקִימְתָּאוֹת הָא דְּרַב וְהָא דְּרַב נָחְמָן שָׁם בַּגְּמָרָא מ״ה (ע״א), הָרֹאשׁ״ש שָׁם (פ״ד ס״ו ה) וְרַמְב״ם בְּפֶרֶק כ״ו מֵהִלְכוֹת שַׁבָּת (הי״ז).

א פְּשׁוּט בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת וּבְפֶרֶק ד׳ וּבְפֶרֶק ב׳ דְּעֲרוּבִין, וְעַיֵּן בְּסִימָן תט״ו (פ״א) שֶׁזּוֹ לְבַד מִצְוָה מְעֻרָבִין. ב רַמְב״ם בְּפֶרֶק ד׳ מֵהִלְכוֹת עֲרוּבִין (ה״א).

הִלְכוֹת עֵרוּבֵי תְּחוּמִין

תח דִּין הַנָּחַת הָעֵרוּב וּקְנִיַּת הַשְּׁבִיתָה. וּבוֹ ד׳ סְעִיפִים:

א (א) א מַתִּיר לְעָרַב עֵרוּבֵי תְּחוּמִין וְלִקְנוֹת שְׁבִיתָה סוֹף הַתְּחוּם, וְלָכֵן ב מִי

בַּאֵר הֵיטֵב

(כ) תַּקָּנָה. פֵּרוּשׁ, שֶׁאִם שָׁבָא לִתְחוּמוֹ אֵין לוֹ אֶלָּא אַרְבַּע אַמּוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב לְעֵיל, עַיֵּן סִימָן ת״ה סָעִיף ח׳ דִּיֵּשׁ לוֹ כָּל הָעִיר, וּלְעֵיל אַחֶרֶת אֵין לוֹ אֶלָּא אַרְבַּע אַמּוֹת, וְכֵן כָּתַב רַאֲב״ן. מִגֵּן אַבְרָהָם (סק״ב):

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

מָקוֹם הָרִאשׁוֹן שֶׁיָּשַׁב שָׁם מִתְּחִלָּה אִם הוּא יוֹתֵר מִשְּׁעוּר הַזֶּה:
(ח) אֵין לוֹ תַּקָּנָה. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, אַף דְּמֻתָּר לוֹ בָּזֶה גַּם כֵּן לָצֵאת חוּץ לְאַרְבַּע אַמּוֹתָיו עַד שֶׁיִּמְצָא מָקוֹם צָנוּעַ וְכֵן לְהִתְרַחֵק גַּם כֵּן מִן הֶרְיחַ, וְכַנַּ״ל, אֲבָל אֵין לוֹ תַּקָּנָה לְהֶחְשֵׁב בָּזֶה כְּאִלּוּ לֹא יָצָא אִם נִכְנַס לְתוֹךְ תְּחוּמוֹ, דְּאַף אִם יִכָּנֵס אֵין לוֹ אֶלָּא אַרְבַּע אַמּוֹת, כֵּיוָן שֶׁיָּצָא מִתְּחִלָּה מִדַּעַת, אִם לֹא שֶׁנִּכְנַס עַל יְדֵי זֶה לְעִירוֹ שֶׁשָּׁבַת בָּהּ, דְּאָז כָּל הָעִיר לוֹ כְּאַרְבַּע אַמּוֹת בְּכָל גַּוָּנֵי, וְכַנַּ״ל בְּסִימָן ת״ה סָעִיף ח׳:
(ט) דַּוְקָא לִגְדוֹלִים. אֲבָל קְטַנִּים אֵין כְּבוֹד הַבְּרִיּוֹת כָּל כָּךְ, (ז) דְּהָא מַשְׁתִּינִים מַיִם בִּפְנֵי רַבִּים, וְגַם אֵין כָּל כָּךְ טִנּוּף בָּהֶם שֶׁיִּהְיֶה צָרִיךְ לְהִתְרַחֵק דְּהָא נִבְלָעִין בִּמְקוֹמָן, וְיֵשׁ לְהַחְמִיר (ה) כִּסְבָרָא זוֹ:

א (א) וְכֵיוֹצֵא בָּזֶה. דָּבָר שֶׁמֻּתָּר לָצֵאת בִּשְׁבִילוֹ, כְּגוֹן שְׁאָרֵי עִנְיָן פְּקוּחַ נֶפֶשׁ, וּכְדִלְקַמַּיהּ בְּסָעִיף ג׳, וְכֵן הַיּוֹצֵא בִּשְׁבִיל עֲדוּת לְקִדּוּשׁ הַחֹדֶשׁ בִּזְמַן שֶׁקִּדּוּשׁוֹ עַל פִּי רְאִיָּה [גְּמָרָא (ר״ה כג: עירובין מה.)]:
(ב) לְכָל רוּחַ. וְאִם הָיוּ מְכֻלָּעִין אַלְפַּיִם אֵלּוּ בְּתוֹךְ תְּחוּמוֹ שֶׁיָּצָא מִשָּׁם, (ו) רַשַּׁאי לַחֲזוֹר לְבֵיתוֹ, וְיֵשׁ לוֹ אַלְפַּיִם סְבִיב בֵּיתוֹ:
(ג) בְּאוֹתוֹ מָקוֹם. אַף לְאַחַר (ב) שֶׁכְּבָר עָשָׂה הַמִּצְוָה הֲהִיא, דְּהִתְקִינוּ לוֹ זֶה, דְּאִם לֹא יִהְיֶה רַשַּׁאי לָזוּז מִמְּקוֹמוֹ, יִמְנַע עַצְמוֹ שֶׁלֹּא לָצֵאת עוֹד: (ד) הֲרֵי הוּא כְּאַנְשֵׁי הָעִיר. דַּעֲשָׂאוּהוּ (ג) כְּאִלּוּ שָׁבַת בָּהּ בֵּין

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ד) מְגֵן אַבְרָהָם (סק״ג): (ה) הַגְּרַ״ז (ס״ב), וְכֵן נוֹטֶה גַּם כֵּן דַּעַת הַגְּרַ״א:
א (ו) אֲלִיָּה רַבָּה (סק״א) מִלְּקַמָּן סָעִיף ב׳, וְהוּא הַדִּין הָכָא. [וְנִרְאֶה פָּשׁוּט, דְּאִם עוֹד צָרִיךְ לָצֵאת מִשָּׁם בִּשְׁבִיל הַמִּצְוָה, מֻתָּר לַחֲזֹר לְאוֹתוֹ הַמָּקוֹם]. וְכָתַב עוֹד, דְּהוּא הַדִּין אִם הֶחֱזִירוּהוּ עוֹבְדֵי גִּלּוּלִים לְתְחוּמוֹ, אוֹ שֶׁהָיָה צָרִיךְ לָכֶנֶס לְתְחוּמוֹ מִשּׁוּם שֶׁהִצְרִיךְ לִנְקָבָיו, הֲרֵי הוּא כְּאִלּוּ לֹא יָצָא, וּכְהַהִיא דְּלְעֵיל בְּסִימָן ת״ה לְעִנְיַן יָצָא בְּאֹנֶס, וְכָל שֶׁכֵּן בָּזֶה דִּבְרֵי הוּא: (ב) כֵּן מַשְׁמַע מִמַּשְׁנָה דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה (כג:): (ג) מַגִּיד מִשְׁנָה (שבת פכ״ו הט״ז). וּמִשְּׁמַע דְּאַף בְּאִינָהּ מְקֻפֶּפֶת מְחִיצוֹת, כֵּיוָן דְּחִשְׁבִינַן לוֹ כְּאַנְשֵׁי הָעִיר. וְדַע עוֹד, דְּדִינָא דְּשִׁלְחָן עָרוּךְ דְּהָעִיר אֵינָהּ נֶחְשֶׁבֶת לוֹ בְּחֶשְׁבּוֹן אַלְפַּיִם, הוּא דַּוְקָא שֶׁבְּשְׁבִיל עִנְיַן דָּבָר מִצְוָה הַהִיא הִגִּיעַ לָעִיר, אֲבָל אִם רַק הָאַלְפַּיִם שֶׁנִּתְנוּ לוֹ חֲכָמִים מִסָּבִיב הָיוּ מְכֻלָּעִין בְּתוֹךְ הָעִיר, אֵין לוֹ לְהַלֵּךְ בְּתוֹךְ הָעִיר אֶלָּא עַד תְּשׁלוּם מִדַּת אַלְפַּיִם שֶׁלּוֹ, וּכְהַהִיא דִּלְקַמָּן סִימָן ת״ח (ס״א), כֵּן מוּכָח מִבַּאוּר הַגְּרַ״א, וְטַעְמוֹ פָּשׁוּט דְּלֹא עָדִיף מִתְּחוּם בֵּיתוֹ שֶׁלֹּא יָצָא מִמֶּנּוּ כְּלָל: ב (ד) דְּכָל זְמַן שֶׁלֹּא שָׁב לְתְחוּמוֹ מִסְתַּבְּרָא דְּאֵין לְכָפּוֹ לַחֲזֹר לְתְחוּמוֹ, וְיִכֹּל לֵילֵךְ בְּאַלְפַּיִם שֶׁנִּתְּנוּ לוֹ חֲכָמִים, וְכֵן כָּתַב בְּגִאוֹן יַעֲקֹב (מה.), דְּלֹא כִּדְמַשְׁמַע בְּאַלְיָה רַבָּה (סק״ג), וּמִדִּבְרֵי יְרֵחָם (נתיב יב ח״ח) שֶׁהֶבִיא הָאַלְיָה רַבָּה אֵין רְאָיָה מֻכְרַחַת, עַיֵּן שָׁם: (ה) רַבֵּנוּ יוֹנָתָן (יב. ד״ה אם) וְרִיטְבָ״א (מד:) וְרַבֵּנוּ יְרֵחָם (שם). וְאַף דְּלִשְׁלֹן אַחֲרוֹן שֶׁל רַשׁ״י (מד: ד״ה רב שימי) מוּכָח דְּלֹרֶב שִׁימִי דְּפָסְקִינַן כְּוָתֵיהּ יֵשׁ לוֹ גַּם כֵּן הָאַלְפַּיִם הַחֲדָשִׁים, נָקוּטוּ לְעִקַּר כְּלְשׁוֹן רִאשׁוֹן שֶׁרַשׁ״י בְּעַצְמוֹ הִסְכִּים לוֹ, וְלִלְשׁוֹן הָרִאשׁוֹן אֵין לוֹ אֶלָּא אַלְפַּיִם שֶׁל צַד בֵּיתוֹ מִפְּאָה שֶׁכָּתַב רַשׁ״י וַהֲרֵי הוּא כְּבְתְחִלָּה עַיֵּן שָׁם, וּמַה דְּהִקְשָׁה אַבְנֵי מְעֻרָה, אֵין רְאָיָה הַכָּף זֶה, כְּמוֹ שֶׁכָּתְבוּ הַמְפָרְשִׁים: ג (ו) כָּךְ צָרִיךְ לְפָרֵשׁ דִּבְרֵי הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ הַמַּעְתִּק מִלְּשׁוֹן הָרַמְבַּ״ם (שם). וְעַיֵּן בְּאַלְיָה רַבָּה (סק״ה):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah